

Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi ulkomaalaisrekisteristä

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 206/1997 vp laiksi ulkomaalaisrekisteristä. Eduskunta, jolle hallintovaliokunta on

antanut asiasta mietintönsä n:o 23/1997 vp, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

ulkomaalaisrekisteristä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Henkilötietojen keräämisestä ja tallettamisesta ulkomaalaisrekisteriin sekä siihen tallettujen tietojen käyttämisestä ja luovuttamisesta säädetään tässä laissa.

Tätä lakia ei sovelleta Suomessa oleviin diplomaattisiin edustajiin eikä kansainvälistä suojelua nauttiviin henkilöihin, joiden asemasta määrätään Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa.

Rekisteriin sovelletaan henkilötietojen suojaa koskevaa lainsäädäntöä, jollei tässä laissa toisin säädetä. Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, noudatetaan Suomea sitovia kansainvälisiä sopimuksia.

2 §

Rekisterin pito ja käyttötarkoitus

Ulkomaalaisrekisteri on automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettävä henkilörekisteri.

Ulkomaalaisrekisteriä pidetään ja käytetään ulkomaalaisten maahantuloa, maassa oleskelua ja työntekoa koskevien asioiden päätöksentekoa sekä maahantulon ja maastalähdön valvontaa varten ja valtion turvallisuuden suojaamiseksi.

Ulkomaalaisrekisteriä pidetään lisäksi Suomen kansalaisuutta koskevia asioita ja niitä koskevaa päätöksentekoa varten.

3 §

Rekisterinpitäjät

Ulkomaalaisrekisteriin kuuluvien hakemusasioiden osarekisterin, maahantulon ja maastalähdön valvonnan osarekisterin sekä kansalaisuusasioiden osarekisterin päävastuullinen rekisterinpitäjä on ulkomaalaisvirasto, joka vastaa myös näiden osarekisterien ylläpidosta.

Ulkoasiainministeriö on erikseen pidettävien ulkomaalaisrekisteriin kuuluvien viisumiasioiden osarekisterin ja maahantuloedellytysten osarekisterin päävastuullinen rekisterinpitäjä ja vastaa näiden ylläpidosta.

Ulkomaalaisrekisteriä pitää ja käyttää myös poliisi, rajavartiolaitos, tullilaitos ja työvoimaviranomainen.

4 §

Vastuu rekisteriin talletetuista tiedoista

Rekisterinpitäjä, joka tallettaa ulkomaalaisrekisteriin tietoja, vastaa rekisteriin talletettujen tietojen virheettömyydestä sekä tallettamisen ja käytön laillisuudesta omien tehtäviensä hoidossa.

Päävastuulliset rekisterinpitäjät antavat tarvittaessa ulkomaalaisrekisterin käyttöä koskevat ohjeet omalla hallinnonalallaan muita rekisterinpitäjiä kuultuaan.

2 luku

Ulkomaalaisrekisterin tietosisältö ja tietolähteet

5 §

Rekisterin henkilöllinen ulottuvuus

Ulkomaalaisrekisteriin saa kerätä ja tallettaa tietoja henkilöistä:

1) jotka ovat hakeneet viisumia, oleskelulupaa tai työlupaa;

2) jotka ovat hakeneet muukalaispassia tai pakolaisen matkustusasiakirjaa tai joille Suomen viranomainen on antanut karkottamisen toimeenpanoa varten yksisuuntaisen matkustusasiakirjan; sekä

3) jotka ovat hakeneet turvapaikkaa tai joiden ottamista Suomeen pakolaisina, suojelun tarpeessa olevina tai humanitaarisista syistä selvitetään.

Kansalaisuusasioiden osarekisteriin saa kerätä ja tallettaa tietoja henkilöistä, jotka ovat hakeneet Suomen kansalaisuutta, Suomen kansalaisuuden säilyttämistä tai vapautumista Suomen kansalaisuudesta taikka tehneet ilmoituksen Suomen kansalaisuuden saamiseksi, menettäneet Suomen kansalaisuuden tai tiedustelleet, minkä valtion kansalaisina heitä on Suomessa pidettävä.

Lisäksi ulkomaalaisrekisteriin saa tallettaa tietoja 1 ja 2 momentissa tarkoitetun henkilön perheenjäsenistä ja Suomessa olevista vastaanottajista silloin, kun se asian ratkaisemisen kannalta on tarpeen.

6 §

Arkaluonteisten henkilötietojen tallettaminen

Ulkomaalaisrekisteriin talletetaan maahantulon, maastalähdön ja maassa oleskelun valvontaa sekä Suomen kansalaisuutta koskevaa päätöksentekoa varten tiedot henkilöistä:

1) jotka on Suomessa otettu vankilaan tai vapautettu vankilasta taikka siirretty suorittamaan rangaistusta vieraasta valtiosta Suomeen tai Suomesta vieraaseen valtioon, sekä tieto toimenpiteistä ja sen ajankohdasta;

2) jotka ovat syyllistyneet tai joiden perustellusti voidaan epäillä syyllistyneen sellaiseen rangaistavaan tekoon, joka saattaa vaikuttaa maahantulon tai maassa oleskelun sallimiseen tai Suomen kansalaisuuden saamiseen, ja teon viitetieto;

3) joiden voidaan aikaisemman toimintansa perusteella tai muutoin perustellusti olettaa ryhtyvän Suomessa sabotaasiin, vakoiin, laittomaan tiedustelutoimintaan tai Suomen suhteita vieraaseen valtioon vaarantavaan toimintaan, ja teon viitetieto;

4) jotka on käännytetty tai karkotettu taikka määrätty maahantulokielttoon, sekä tieto päätöksestä, sen perusteista ja täytäntöönpanosta sekä maahantulokiellon voimassaoloajasta ja -alueesta;

5) jotka ovat laatineet tai Suomen viranomaiselle jättämänsä hakemukseen liittäneet väärennetyjä tai sisällöltään vääriä asiakirjoja, antaneet vääriä tietoja tai jättäneet antamatta tietoja, joilla on merkitystä harkittaessa viisumin, oleskeluluvan tai työluvan myöntämistä, sekä tieto asiasta; sekä

6) jotka ovat syyllistyneet tai joiden perustellusti voidaan epäillä syyllistyneen laitton maahantulon järjestämiseen.

Muita henkilötietojen suojaa koskevassa lainsäädännössä tarkoitettuja arkaluonteisia henkilötietoja saa tallettaa, jos rekisteröity on antanut siihen suostumuksensa tai jos tiedon tallettaminen on asian käsittelyn kannalta välttämätöntä.

7 §

Talletettavat tiedot

Ulkomaalaisrekisteriin saa siltä osin kuin on tarpeen tallettaa 5 ja 6 §:ssä tarkoitettun

henkilön tunnistetietoina asia- tai asiakasnumeron, nimet, valokuvan, sukupuolen, syntymäajan, -paikan ja -maan, henkilötunnuksen, kansalaisuus- ja kansallisuustiedot, ammatti-, koulutus- ja kielitaitotiedot, siviilisäädyn ja perhesuhteet, osoite- ja muut yhteystiedot sekä matkustusasiakirjaa ja henkilölle aikaisemmin myönnettyjä ulkomaalaislaissa tarkoitettuja lupia koskevat tiedot. Lisäksi saa siltä osin kuin on tarpeen tallettaa:

1) edellä 5 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettua hakemuksesta, ilmoituksesta tai tiedustelusta ilmenevät tiedot haetusta luvasta tai asiasta, maassa oleskelun ja matkan tarkoituksesta ja kestosta sekä tiedot työnantajista ja työsuhteen ehdoista sekä lisäksi tiedot matkareitistä;

2) tiedot 5 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen asioiden käsittelystä, niihin liittyvistä selvityksistä, lausunnoista, asian ratkaisusta ja päätöksen perusteista; sekä

3) edellä 5 §:n 3 momentissa tarkoitettujen perheenjäsenten ja vastaanottajien henkilö- ja yhteystiedot.

8 §

Ulkopuoliset tietolähteet

Rekisterinpitäjillä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ulkomaalaisrekisteriä varten tietoja seuraavasti:

1) oikeushallinnon tietojärjestelmistä tietoja ulkomaalaisten syyteharkinnassa olevista tai olleista rikosasioista ja syyttäjän päätöksistä, joiden mukaan asiassa ei ole kyseessä rikos tai näyttöä rikoksesta, annetuista rangaistusmääräyksistä, tuomioistuimissa vireillä olevista rikosasioista sekä tuomioistuinten lainvoimaisista ratkaisuista;

2) asianomaiselta ministeriöltä turvapaikanhakijoiden osoitetiedot;

3) esitutkintaviranomaiselta 5 §:n 1 ja 2 momentin ja 6 §:n 1 momentin 2—6 kohdassa tarkoitettua henkilöä koskevia rikosasian esitutkintaan liittyviä tietoja siltä osin kuin se voi tapahtua esitutkintaa vaarantamatta;

4) vankeinhoitoviranomaiselta 6 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettut tiedot;

5) väestötietojärjestelmästä tiedot ulkomaalaisrekisteriin merkityn henkilön henkilötiedoissa tapahtuneista muutoksista;

6) kansaneläkelaitokselta ulkomaalaisen sosiaaliturvaan liittyvässä päätöksenteossa ja valvonnassa saatuja tietoja, joilla saattaa olla

merkitystä henkilön ulkomaalaislain (378/1991) tai kansalaisuuslain (401/1968) mukaisen asian käsittelystä;

7) muilta Pohjoismailta tiedot henkilön maahantulokielloista; sekä

8) sosiaaliviranomaiselta kansalaisuushakemusta varten tiedot siitä, onko hakijan ja hänen perheensä toimeentulo katsottava turvatuksi sekä muut tiedossa olevat seikat, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tietoja voidaan luovuttaa, siten kuin asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, myös konkielissä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden avulla.

9 §

Tietojen poistaminen rekisteristä

Ulkomaalaisrekisteristä henkilön tiedot poistetaan kokonaan vuoden kuluttua siitä, kun hän on saanut Suomen kansalaisuuden tai kuollut. Viisumi-, oleskelulupa- ja työluvatiedot sekä tiedot myönnetystä matkustusasiakirjasta poistetaan viiden vuoden kuluttua viimeisestä tiedon merkitsemisestä, jos viisumin, luvan tai asiakirjan voimassaolo on päättynyt. Maahantulokielloon määrättyjen henkilöiden tiedot poistetaan yhden vuoden kuluttua siitä, kun maahantulokiellon voimassaolo on päättynyt. Karkotus- ja käännytystiedot poistetaan viiden vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä. Poistetut tiedot arkistoidaan.

Virheelliseksi todetun tiedon saa säilyttää viiden vuoden ajan tallentamisesta, jos se on tarpeen rekisteröidyn taikka rekisterinpitäjän henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi. Tällaista tietoa saa käyttää ainoastaan mainitussa oikeuksien turvaamisessa.

3 luku

Ulkomaalaisrekisterin tietojen luovutus ja salassapito

10 §

Tietojen luovuttaminen rekisteristä

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään taikka Suomea sitovissa kansainvälisissä so-

pimuksissa määrätään, ulkomaalaisrekisteristä saa salassapitosäännösten estämättä ja siinä määrin kuin se vastaanottavan viranomaisen lakisääteisten tehtävien suorittamiseksi on tarpeen luovuttaa tietoja:

1) puolustusvoimille oleskelu- ja työlupaa sekä turvapaikkaa koskevista hakemuksista ja hakemuksiin annetuista päätöksistä turvallisuus- ja valvontatehtäviä varten sekä henkilön kansalaisuustiedoista asevelvollisuuslaissa (452/1950) tarkoitettujen asevelvollisuusasiain käsittelyä varten;

2) esitutkintaviranomaisille rikosten ehkäisemistä ja paljastamista sekä rikoksen johdosta toimitettavaa esitutkintaa varten;

3) asianomaiselle ministeriölle turvapaikanhakijoiden vastaanoton järjestämiseksi;

4) väestörekisterikeskukselle ja maistraateille henkilön saamasta Suomen kansalaisuudesta, kansalaisuuden menettämisestä ja säilyttämisestä sekä väestötietolaissa (507/1993) ja kotikuntalaissa (201/1994) säädettyjen tehtävien hoitamista varten;

5) eläketurvakeskukselle työntekijäin eläkelain (395/1961) ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/1962) soveltamista varten sekä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuihin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 ja Suomen sosiaaliturvasta tekemien sopimusten henkilöllisen ulottuvuuden selvittämistä varten;

6) kansaneläkelaitokselle ulkomaalaisen sosiaaliturvaan liittyvää päätöksentekoa ja valvontaa varten;

7) vieraan valtion viranomaiselle Suomen kansalaisuuden saaneista henkilöistä kansalaisuusaseman määrittämistä varten, jos se voi tapahtua henkilön turvallisuutta vaarantamatta;

8) vankeinhoitoviranomaiselle vankilaan otetun ulkomaalaisen oleskeluluvasta, kääntämis- tai karkottamispäätöksestä ja niiden täytäntöönpanosta sekä maahantulokiellost ja sen pituudesta rangaistusten täytäntöönpanoa varten; sekä

9) asianomaiselle ministeriölle avioliiton esteiden tutkimista varten.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tietoja voidaan luovuttaa myös konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden avulla.

11 §

Salassapito

Edellä 2 §:n mukaisten tehtävien hoitamista varten saadut tiedot ja asiakirjat on pidettävä salassa, jos niin lailla säädetään tai lain nojalla määrätään taikka jos ei ole ilmeistä, että tiedon antaminen ei aiheuta vahinkoa tai haittaa Suomen kansainvälisille suhteille, kansainväliselle yhteistyölle taikka hakijalle tai hänen läheiselleen.

4 luku

Voimaantulo

12 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tällä lailla kumotaan:

1) poliisin henkilörekistereistä 7 päivänä huhtikuuta 1995 annetun lain (509/1995) 13 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohta;

2) poliisin tehtävien suorittamisesta puolustusvoimissa 3 päivänä marraskuuta 1995 annetun lain (1251/1995) 6 §:n 1 momentin 4 kohta; sekä

3) 18 päivänä helmikuuta 1994 annetun ulkomaalaisasetuksen (142/1994) 33 § sellaisena kuin se on osaksi asetuksessa 222/1995.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

13 §

Rekisteriä koskeva siirtymäsäännös

Rekisterinpitäjien on saatettava ulkomaalaisrekisteri tämän lain mukaiseksi kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Helsingissä 2 päivänä joulukuuta 1997
